

med reststraffen. Til gengæld er heller ikke den generalpræventive virkning proportional med længden af den egentlige straf. Derfor kunne den positive virkning af tidligere prøveløsladelser formentlig opnås med samme effekt gennem en generel nedsættelse af straffene. Lovgiverens eneste middel hertil er imidlertid en ændring af strafferammerne, og noget sådant indebærer ikke nogen garanti for lavere straffe for det store flertal af lovovertrædere, hvor strafudmålingen ligger fjernt fra strafferammens maksimum.

Forslagsstillerne foretrækker af principielle grunde en model, der minimerer den udøvende magts indflydelse på straffens længde. Nærværende forslag om tidligere prøveløsladelser er derfor kombineret med en mulighed for, at de indsatte kan indbringe eventuelle afslag for domstolene.

Den helt afgørende forudsætning for, at prøveløsladelse har nogen som helst positiv funktion er imidlertid, at den indsatte løslades til forhold, som gør en straffri tilværelse mulig. Det vil eksempelvis sige en ordentlig bolig (eller i det mindste en bolig!), et arbejde, en fungerende familie, et socialt netværk, rimelige økonomiske vilkår osv.

Derfor skal forslaget ses i sammenhæng med bl.a. forslaget om fangeløn, beslutningsforslag nr. B 41, se Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 2220 og 4620, der kan give bedre økonomiske og familiemæssige vilkår under og efter afsoningen, og forslaget om mere liberale regler for udgangstilladelser, beslutningsforslag nr. B 82, der kan sikre, at den løsladte fungerer bedre i det samfund, han løslades til.

Hvis den indsatte har mistet kontakten med samfundet på grund af restriktive udgangsregler, og hvis han kommer ud til en stor gæld, uden arbejde og uden en krone på lommen, så skal det næsten gå galt igen, uanset om han løslades efter fuld tid eller på prøve. »Straftrusseltanken« som individualpræventiv foranstaltning har kun begrænset betydning, hvis den indsatte løslades til forhold, som tvinger ham til nye lovovertrædelser for at klare dagen og vejen.

4. Forslagets indhold

Bag nærværende forslag ligger ønsket om mindre anvendelse af fængslerne og en mere human retspleje; men som ovenfor beskrevet er det en forudsætning, at det ses i sammenhæng med andre kriminalpolitiske foranstaltninger.

Forslaget falder i to dele, som principielt kan gennemføres hver for sig. For det første mener forslagsstillerne, at domstolene skal sikres en øget

indflydelse på den faktiske dom og dermed, at den udøvende magt skal have begrænset sin indflydelse. Dette sikres med den indsatte ret til domstolsprøvelse af eventuelle afslag. For det andet foreslås det, at overvejelserne om prøveløsladelse skal foregå allerede efter udståelsen af den halve tid, og at prøveløsladelse altid sker efter $\frac{1}{2}$ tid.

Dette vil begrænse det uforudsigelige element i straf fuldbyrdelsen og indebære, at enhver idømt frihedsstraf som udgangspunkt vil bestå af $\frac{1}{2}$ ubetinget og $\frac{1}{2}$ betinget dom. Det forudsættes, at den frie kriminalforsorg tilføres forøgede ressourcer, og at disse fremskaffes inden for den samlede forsorgs rammer.

Det forventes, at reglerne vil blive anvendt ud fra intentionerne i dette forslag. Derfor skal det tilføjes, at forslagsstillerne under ingen omstændigheder ønsker tidlig prøveløsladelse anvendt som belønning for god opførsel. Tværtimod kan en aggressiv adfærd fra en fanges side være et helt naturligt udtryk for en frihedstrang, der snarere må vurderes som et sundhedstegn i relation til mulighederne for at klare sig i samfundet uden ny kriminalitet.

En undersøgelse af recidivrisikoen for forskellige grupper af løsladte i 1981 viser et markant højere recidiv for de fanger, som fik afslag på prøveløsladelse, og som derfor udstod den fulde straf. Derfor er det sædvanligvis blevet konkluderet, at afslagene tilsyneladende var velbegrundede (eksempelvis i det udsendte materiale før justitsministerens kriminalpolitiske konference den 10. januar 1985). En sådan konklusion er imidlertid ganske tvivlsom. Undersøgelsen kunne med samme ret give anledning til overvejelser om, hvilken funktion den sidste tredjedel af fængselsstraffen faktisk har haft, og om den marginale virkning af afsondringen fra samfundet egentlig ikke er så desocialiserende, at årsagen til det høje recidiv snarere skal findes heri. Derfor forekommer det uhensigtsmæssigt, at netop den gruppe, som skønnes at have den højeste recidivrisiko, først løslades, når det er for sent at fastsætte vilkår og tilsyn.

5. Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget kan indebære en øget belastning af domstolene, som forslagsstillerne imidlertid finder helt uomgængelig for at fastholde adskillelsen mellem den udøvende og den dømmende magt. Belastningen vil bestå i maksimalt 600 sager pr. år.

Forslagsstillerne har i forslaget udelukkende anvendt begrebet »domstolene« om den ankeinstans, som de indsatte skal have mulighed for at